

с. 363], яке є відчуттям особистої самоповаги, самодостатності особистості й цілісності суб'єкту ідентифікації.

Специфічні сутнісні риси ідентифікацій протесту, на які вказує Ж. Бодріяр [4, с. 51-59], виявилися знаковим рухом пізнього індустріалізму – «бунтом інтелектуалів», відомим як контр-культурний молодіжний, підтриманий видатними філософами, істориками, митцями Ж.-П. Сартром, Л. Альтюссером, М. Фуко, Ф. Моріаком, М. де Серто, А. Лефевром, П. Рікером, А. Туреном, «червоний» рух у Парижі травня 1968 року. В рухах ідентифікації протестів інформаційної доби наголошуються нові сутнісні домінанти, що виходять з потреб постмодерної культури. Це, передусім, потреба поновлення самої ідентичності індивіда, ідентичності, орієнтованої на культуру, на нову систему цінностей, що заповнює утворений культурою модерну морально-етичний дефіцит.

Список використаних джерел:

1. Мануэль Кастельс. Информационная эпоха: экономика, общество и культура. М.: ГУ ВШЭ, 2000. 608 с.
2. Альбер Камю. Бунтующий человек. М.: Политиздат, 1990. 415 с.
3. Фрэнсис Фукуяма. Конец истории и последний человек. М.: Аст-издательство, 2010. 588 с.
4. Жан Бодрияр. Символический обмен и смерть. Львів: Кальварія, 2004. 376 с.

УДК 141.319.8:004.738.5 (045)

Анатолій Григорович Чичков,
*кандидат філософських наук, доцент,
завідувач кафедри філософії та українознавства
ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет»*

ЦИФРА АБО ЛЮДИНА. ПОГЛЯД НА СУЧАСНУ ЛЮДИНУ...

Нові цифрові технології формують нові зміни в соціальному та антропологічному просторі. Людина в цей час знаходиться під впливом цифрового інформаційного простору, який все більше становиться соціальним простором. Активність суб'єкта роз'яснюється в мерехтливому, мережевому. В час активності нових технологій необхідно контролювати не техніку і технології, а цінності і цілі, які людина сама закладає в нові технології. І розвитком людини в цих умовах є розвиток цінностей, які мають людський вимір.

DIGIYAL OR HUMAN. A GLANCE AT A MODERN HUMAN...

New digital technologies shape new changes in social and anthropological space. Nowadays, humans are exposed to the influence of the digital information space, which in turn is acquiring more and more features of the social space. Subject's activity is being dispersed in the changing network environment. With the presence of new technologies, it becomes necessary to control values and goals that the human embeds into technologies rather than equipment and technologies themselves. Thus, development of a human in these circumstances is the development of human values.

Потреба в нових інформаційно-комунікативних і цифрових технологіях стає все більш явною. Споживачі нового в цій сфері все більше підтримують цю тенденцію. Публікації з характерними назвами, такими як: «Підвалини цифрового розуму», «Цифрове правосуддя», «Соціокультурні виклики цифрової епохи» та подібні свідчать про стійкий інтерес до цього. Для філософії таке різке вторгнення в соціокультурний та духовний досвід даної проблематики все ще є досить новим явищем. Хоча, лінгвістичний поворот та актуалізація пласту логіко-лінгвістичної та семіотичної проблематики в ХХ столітті і повинні були призвести до чогось подібного, але такий темп об'єктивації цих ідей вражає. Як же людина зустрічає та опановує цей феномен?

В останній третині ХХ століття постструктурализм і постмодернізм остаточно зруйнували класичну модель людини-суб'єкта і змінили фокус інтересу з метафізичного плану життя на приземлений, практичний, тілесний. Така позиція стала природним наслідком розвитку західної культури, в якій різноманітні способи просторово-часового сприйняття світу опосередковуються новими технологіями і зростаючою мережею масових комунікацій. Трансформації культурного простору в добу інформаційних технологій викликані появою і вкоріненням інформаційної культури, яка генерує нові програми культуротворення.

Цифрові інформаційні технології все більше займають соціальний простір... Звісно, що сучасна людина, в більшості випадків, сприймає світ крізь призму змісту комунікативного простору соціальних та інформаційних мереж, більшість споживачів дивляться і оцінюють тільки гучні назви новин або відео. Це явно однобічна, вибрана іншими блогерами інформація, де змістовний пласт та причини подій явно не подаються. Аудиторія творців і

читачів інформації перебуває на самообслуговуванні. У користувача не виникає навіть бажання «зупинитися, озирнутися». Темп життя все зростає, і разом з ним зростає темп мислення. Воно стає поверхневим. Рефлексія вимагає часу, вона вимагає відсторонення. Це одна з підвалин маніпуляції свідомості в сучасному інформаційно-цифровому просторі.

Активність суб'єкта в комунікативному просторі стає легкодоступна, «лайкова», що не потребує великого напруження розуму. Творча активність людини трансформується під впливом технологічних особливостей Інтернету, «архітектури» інтернет-комунікації, характеризуючи специфічні і проблемні культурні форми цифрового простору. Людина через комп'ютерні технології підлаштовує під себе події, товари та послуги, створює свій віртуальний світ, який подобається тільки їй. Відбувається формування нового культурного типу особистості мережевого соціуму, яка вирізняється параметрами комп'ютерної компетентності та електронної інтерактивності. Тому Р. Барт в більшому розумінні був правий, кажучи про «смерть суб'єкта», дивлячись в майбутнє. Часткове розчиняється в мерехтливому, мережевому, не встигаючи розкрити свій істинний сенс.

Соціальні мережі сприяють структуризації комунікативного простору, створенню віртуальних співтовариств, які часто на практиці перетворюються на громадські об'єднання та які все більш присутні в соціально-культурних комунікаціях. Стрімко розвивається технологічний ланцюжок, пов'язаний з використанням «віртуального двійника», який поступово набуває все більш реальний образ при його сприйнятті. Проблематично провести відмінність між реальною подією та подією віртуальною, медійною, враховуючи, що події конструюються в мережі (обов'язково треба викласти в мережі фото, інакше подія як така не відбудеться). Крім того, сприйняття подій в інтернеті носить кліповий характер, що, втім, відрізняло вже телевізійне сприйняття світу. Важко виділити більш і менш значущі події – всі вони вбудовуються в інформаційний потік, де всі контенти рівні. І таке сприйняття подій редукує їх приналежність світу, їх світовий характер. Вже зовсім скоро ми не зможемо відрізнити реального політика, реальну подію від його віртуального двійника. Комп'ютери, смартфони, соціальні мережі і цифрове телебачення, будучи невід'ємними атрибутами в бутті індивіда, змусять всі верстви населення пристосовуватися до нової реальності.

Ще в ХХ ст. представник Римського клубу Л. Мамфорд вважав, що раз техніка створюється цілеспрямованою працею самої людини для задоволення її потреб, то в цих взаємовідносинах має місце взаємний вплив: техніки на людину і суспільство і навпаки, людини і суспільства на техніку. А тому необхідний контроль не техніки, а тих цінностей і цілей, які закладає сама людина в нові технології. І це є ключовим во взаєминах людина – техніка і технології. І саме це, на наш погляд, повинно бути світоглядною стратегією держави в розвитку технологій і техніки сучасності [1].

Інформаційні технології, проникаючи в життєдіяльність людини і суспільства, кардинально змінюють повсякденне буття людей: їх цінності, ідеали, поведінкові практики, комунікації, спосіб життя. І розвиток людського в сучасній людині і є розвитком антропологічних цінностей, які мають людський вимір.

Список використаних джерел

1. Мамфорд Л. Мир машины. Техника и развитие человечества. – Пер.с англ.: Т.Азаркевич, Б.Скуратов. – М.: 2001 // Электронная публикация: Центр гуманитарных технологий. 25.06.2010. URL: <https://gtmarket.ru/laboratory/basis/3115>

УДК 1:930.19 (043.5)

Спартак Шалвович Айтов
*кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри філософії та соціології
Дніпровського національного університету
залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна*

ГЛОБАЛЬНІ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ЧИННИКИ ХАОТИЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ СВІТ-СИСТЕМИ

Стаття присвячена аналізу соціально-політичних факторів динаміки сучасного світоустрою. У якості основних глобальних чинників розвитку світ-системи осмислюються гео економічні, геосоціальні і геокультурні процеси сьогодення. Аналізується сутність гео економічних чинників хаотизації, перед усім руйнацію неоліберальної соціально-економічної моделі та її впливу на суспільно-політичну динаміку. Розкриваються чинники геосоціальної поляризації, котрі виступають суттєвою причиною світової суспільної турбулентності. Досліджено чинник масової культури та моделей соціальної поведінки сучасної людини як геокультурного елементу турбулентності сучасної світ-системи. Зроблено висновок про інтегральний вплив гео економічних, геосоціальних та геокультурних чинників хаотизації світоустрою на перспективу формування поліцентричної моделі глобальної соціально-політичної динаміки.